

Metsuriyrittäjyyden kehittämishankkeen Tavoite-1 ohjelman loppuraportti

**Haapajärven ammattiopisto
1.6.2005-31.12.2007
Projektityöntekijä
Annu Halla-aho
Riitta Uusivirta**

SISÄLLYSLUETTELO

1. Hankkeen yhteystiedot.....	3
2. Hallinnoija, toteutusorganisaatio ja rahoittajat.....	3
3. Hankkeen aikataulu.....	4
4. Tausta ja kehittämistarpeet.....	4
5. Hankkeen tavoitteet ja arvio tavoitteiden toteutumisesta.....	4
6. Resurssien käyttö ja kustannusten syntyminen.....	7
7. Hankkeen toteutumisen arviointi ja vastoinkäymiset.....	7
8. Hankkeesta tiedottaminen ja julkisuus.....	7
9. Hankkeen toimintojen jatkaminen, ja kehittämissuhteet.....	8
10. Miten hanke onnistui?.....	8

1. Hankkeen yhteystiedot

Metsuriyrittäjyyden kehittämishanke, jonka toimialueena on ollut Tavoite-1 alueella Nivala - Haapajärven seutukunta. Raportoijana projektityöntekijä Annu Halla-aho ja hallinnoija Riitta Uusivirta. Hankkeen projektinumero 17295 ja diaarinumero 2445/3510/2004. Hankkeen kotisivut ovat olleet www.hai.cop.fi/mkp ja myöhemmin myös www.kam.fi/hai

Annu Halla-aho Email annu.halla-aho@cou.fi, puh. 040 7497 722

Tapio Leskelä Email tapio.leskela@cop.fi, puh. 050 9175 854

Riitta Uusivirta Email riitta.uusivirta@cop.fi puh. 050 5168 241

2. Hallinnoija, toteutusorganisaatio ja rahoittajat

Hankkeen hallinnoijana on toiminut Haapajärven ammattiopisto. Projektipäällikkönä on toiminut ajalla 1.6.2005 - 21.1.2007 AMK metsätalousinsinööri Tapio Leskelä. Projektityöntekijänä toimi ajalla 22.1 - 15.6.2007, metsätalousinsinööri Annu Halla-aho. Hankkeen kirjanpidosta on vastannut Aino Löytynoja, kirjanpidon säilytyspaikkana on Kalajokilaakson Koulutuskuntayhtymä Nivalassa.

Hankkeen taloushallinnon on hoitanut hallinnoija. Hanke on rahoitettu Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta (EMOTR). Hankkeen yksityisrahoitusosuuteen ovat osallistuneet seuraavat yritykset: Kalajokilaakson Mhy, Pyhä-Haapa Mhy, StoraEnso, ArteknO Oy sekä Metsäliitto. Metsähallitus ja Turveruukki oli ajateltu alun perin yksityisrahoittajiksi, mutta TE - keskuksen päätöksellä heidän rahoitusosuutensa muutettiin muuksi julkiseksi rahaksi.. Hanketta on ohjannut ohjausryhmä, jonka kokoonpano on seuraava: Puheenjohtaja Vesa Härkönen, Metsähallitus

Varapuheenjohtaja Juha Rautakoski, Kalajokilaakson Mhy

Paavo Leskinen, Pyhä-Haapa Mhy

Hannu Kaattari, StoraEnso

Timo Seppälä, Maaseudun kehittämisspalvelut

Ilkka Heinonen, Hai

Jouko Autio, Hai

Mikko Rahkola, metsuriyrittäjä

Raimo Hirvasoja, metsuriyrittäjä

Rita Holopainen, työohjelmakoordinaattori

Kukka Kukkonen TE - keskus

3. Hankkeen aikataulu

Hanke käynnistyi 1.6.2005 ja se päättyi 31.12.2007. Hanke eli välillä hiljaiseloa, Projektipäällikkö Tapio Leskelän siirryttyä opettajan tehtäviin Haapajärven ammattiopistolle.

4. Tausta ja kehittämistarpeet

Vuonna 2003 Oulun seudun ammattikorkeakoulun luonnonvara-alan yksikkö selvitti metsuri- ja luonnonhoitoyrittäjyyttä esiselvityshankkeella. Työn perusteella arvioitiin Pohjois-Pohjanmaalla olevan n. 80 metsuriyrittäjästä, joista 8 osuuskuntaa. Näissä työskentelee yhteensä n. 145 metsuria. Oulun eteläisen alueella todettiin selvästi olevan puutetta metsuriyrittäjistä ja metsureista. Palkkametsureita on Pohjois-Pohjanmaalla merkittävästi enää Metsähallituksella ja metsänhoitoyhdistyksillä sekä jonkin verran metsäyhtiöillä. Tulevaisuudessa palkkametsureiden työ tullaan korvaamaan metsuriyrittäjien tarjoamilla palveluilla.

OAMK:n esiselvityksen perusteella rahoitettiin kaksi erillistä hanketta. Joista toinen on aikaisemmin toiminut hanke ALMA - alueella. ALMA - alueella toimimisen jälkeen, ja siitä saatujen hyvien kokemusten jälkeen oli luonnollista aloittaa uusi hanke toimimaan Nivala - Haapajärven seutukunnassa.

5. Hankkeen tavoitteet ja arvio tavoitteiden toteutumisesta

Hankkeelle asetettiin tavoitteeksi seuraavat asiat:

- Luodaan toimiva yhteistyöverkosto metsuriyrittäjien ja metsäorganisaatioiden välille, seutukunnittain hankealueella
- Luodaan markkinat ympärivuotiselle metsuriyrittäjyydelle, myös muuta kuin metsätyötä.
- Kehitetään metsuriyrittäjien ammattitaitoa ja osaamista
- Ottaa käyttöön jonkinlainen markkinointikanava, tietopankki tarjottavista palveluista.
- Saada hankkeeseen mukaan 2-4 uutta metsuriyrittäjää/kunta.

Arvio tavoitteiden toteutumisesta

Verkostoa on luotu jo aikaisemman hankkeen aikana. Lisäksi järjestimme keskusteluiltoja joihin kutsuttiin eri toimijat kertomaan heidän tarpeistaan ja tulevaisuuden ajatuksistaan. Näiden iltojen järjestäminen tulevaisuudessakin olisi hyvä keino pitää verkosto toimivana.

Tutustuimme kurssin aikana monenlaisiin malleihin toimia yrittäjänä. Vahvana viestinä kentältä tuli esille monialayrittäjäyys. Tutustuimme mm. hirsirakentamiseen, osuuskunta toimintaan, metsuritalliin, lämpö- sekä energiapuuyrittäjäyys sekä useampaan pienempään yritykseen. Jokaisen yrittäjän tulee löytää omat vahvat osaamisen alueensa ja kehittää niitä.

Hankkeen aikana on tehty kolme opintoretkeä, joita markkinoitiin kaikille;

1. Kainuuseen, Kajaanin Metsäkeskuksessa Juha Valtanen Metsuriyrittäjäkirjan tekijä esitteli näkemyksiään ja siellä tutustuttiin metsuriyrittäjän ja metsuriosuuskunnan toimintaan. Seuraavana päivänä Pudasjärvellä tutustuttiin MHY Pudasjärven ja metsuriyrittäjien ja osuuskunnan kumppanuustoimintaan.
2. Retki oli Keski-Suomeen, jossa tutustumiskohteena olivat; Joutsassa Metsä-Pirkka esittäytyi, käytiin maastossa, Jyväskylässä metsuriyrittäjä Seppo Sysmälinen kertoi yrittäjäydestä ja lopuksi tutustuttiin OK - Team:in toimintaan Pihtiputaalla.
3. Kolmas retki oli Vieremän Ponsen tehtaan kautta Savonlinnan LUSTO museoon ja Mikkelin tutustumiskohteisiin.

Artekno Oy:n kanssa järjestettiin HARVERI näytös Haapajärvellä. HARVERI on ns. pienoismoto, joka voisi olla metsuriyrittäjän työkalu. Sen kautta hanke sai taas julkisuutta ja paikalla kävi 60 asiasta kiinnostunutta henkilöä.

Pyhä-Haapa MHY:n kanssa järjestettiin Suometsien hoitopäivä lokakuussa 2007. Koulutukseen osallistui 31 henkilöä.

Koulutettavien koulutustarve kartoitettiin ensimmäisellä kokoontumisella. Sen pohjalta on rakennettu koulutusohjelma, jossa koulutusta on annettu 30 kertaa yht. 126h . Koulutusta on annettu seuraavista aiheista:

- metsuriyrittäjän käsikirja
- yrittäjyys, yritysmuodot, yrittäjän verotus
- puunkorjuun perustaidot
- kirjanpito
- yrittäjän vakuutukset
- metsäsuunnitelmien hyödyntäminen
- gps - paikantimien hyödyntäminen
- starttirahoitus
- Leader- ja TE - keskuksen rahoitus
- KEMERA
- energiapuu, puuenergia
- osuuskuntatoiminta
- tarjoukset ja laskut
- taimikonhoitokohteet, taksoitus
- Metsään palstat - palvelun esittely
- Metsäluonnon monimuotoisuus, metsäsertifiointi
- tutustumiskäynnit eri yrityksissä

Markkinointikanavana on esitelty Metsään Palstat palvelua sekä Halkoliiteri.com palvelua. Jokainenhan voi myös markkinoida muillakin välineillä mutta nämä kaksi ovat valtakunnallisesti toimivia Metsäkeskuksen ylläpitämiä kanavia.

Hankkeen aikana ei ole syntynyt toimivia yrityksiä tavoitteiden mukaista määrää. Tulevaisuudessa jää nähtäväksi moniko kurssin käyneistä aloittaa yrittäjänä. Hankkeen saaman julkisuuden myötä uskoisin kynnyksen ryhtyä yrittäjäksi madaltuneen, sillä asioista on keskusteltu avoimesti ja ongelmat on tuotu esille.

Mainittakoon yhtenä tuloksena, että projektityöntekijä Annu Halla-Aho sai työpaikan Operaatioesimiehenä Silvesta Oy:ssa, toimialueena Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu, sekä osittain Etelä-Pohjanmaata ja Keski-Suomea.

6. Resurssien käyttö ja kustannusten syntyminen

Hankkeen kokonaiskustannukset on käytetty päätöksen mukaisesti 70 826,39 €

Hankkeen rahoitus on toteutunut seuraavasti: kokonaiskustannuksista julkista rahaa on 90 % ja se jakautuu niin, että EU ja valtion osuus on 80 % ja kuntarahaa 17,55 %, muu julkinen rahoitus 2,45 %. Yksityisen rahan osuus on 10 % ja se on kertynyt yritysten mukanaololla sekä vastikkeettomana työnä.

7. Hankkeen toteutumisen arviointi ja vastoinkäymiset

Hanketta toteutettiin suunnitelman mukaisesti. Ongelmana kuitenkin on ollut sopivien uusien yrittäjien löytäminen. Metsuriyrittäjäyryskurssilla on ollut säännöllisesti vain 5 kurssilaista, joista yksi on aloittanut yritystoiminnan hankkeen aikana sivutoimisesti. Hanketta on hankaloittanut alueella toimiva Puu- ja erityisalojen liiton osaston 111 laatimat yleisönosastonkirjoitukset, sekä toisen paikallisosaston kielteinen kanta metsuriyrittäjäyryteen, sekä sen kertomiseen mahdollisille yrittäjille.

8. Hankkeesta tiedottaminen ja julkisuus

Hankkeesta on kirjoitettu alueen eri lehdissä useita juttuja. Yhteensä kahdeksan eri lehtiartikkelia, sekä yleisönosasto kirjoittelua Oulun Eteläisessä sekä Pyhäjärven sanomissa. Erilaisten tapahtumailmoitusten kautta on myös saatu julkisuutta. Lisäksi hanketta käsiteltiin YLE:n MOT ohjelmassa 2 ja 3.4.2007. TV-lähetyksillä oli katsojia yhteensä n.700 000, lähetys on nähtävillä YLE:n www-sivuilla verkkoesityksenä, sekä myös ohjelman käsikirja on nähtävillä YLE:n sivuilla.

<http://lotta.yle.fi/motweb.nsf/sivut/ohjelma?opendocument&pageid=Content10172081E47>

http://195.248.86.140/kotimaa/mot/mot070402rk_pakkoyrittajat512K_Stream.wmv

Metsälehdän verkkosivuilla oleva kysy & vastaa palstalla on myöskin ollut keskusteluketjuja liittyen hankkeeseen. Kaikki julkisuus ei ole ollut ns. positiivista julkisuutta, mutta olemme saaneet aikaan paljon keskusteluita ja ajatusten vaihtoa mediassa sekä kahvipöytäkeskusteluissa. Hankkeella on ollut kotisivut koko hankkeen ajan

www.hai.cop.fi/mkp ja myöhemmin myös www.kam.fi/hai

9. Hankkeen toimintojen jatkaminen ja kehittämisehdotukset

Tulevaisuudessa olisi tärkeää pitää keskusteluiltoja, joissa olisi mukana kaikki metsäalan toimijat. Näin saataisiin aina ajankohtaista tietoa mitä metsäalalle kuuluu ja mitkä

ovat tulevaisuuden näkymät. Ajankohta olisi hyvä ajoittaa ennen työkiireiden alkamista esim. helmi/maaliskuulle.

10. Miten hanke onnistui?

Hankkeessa saavutettiin lähes kaikki asetetut tavoitteet. Ainoastaan yrittäjiä ei hankeaikana syntynyt tavoitteisiin asetettua määrää. Mielestäni hankkeen vaikutukset ulottuvatkin tulevaisuuteen ja hankkeen pohjalta saattaakin tulevaisuudessa syntyä useita uusia yrittäjiä. Yrittäjyyden kynnyks on kuitenkin vieläkin aika korkea ja vaatii pitkällisen pohdinnan. Tällä hankkeella on kuitenkin saatu paljon julkisuutta sekä ihmisille ajattelun aiheita. Tulevaisuudessa hankkeen jälki tulee näkymään yhä parempina ja itsensä arvostavina metsuriyrittäjinä.

Ohjausryhmän arvio hankkeesta; Hanke on saanut paljon julkisuutta ja sitä kautta asiasta on keskusteltu hyvin paljon julkisuudessa lehdistössä, nettikeskusteluissa jne. Tätä kautta kiinnostus asiaan on lisääntynyt, mutta myös yrityspuolella on jouduttu ottamaan kantaa asioihin. Hanke on edistänyt hankeyrittäjien tietoisuutta yrittäjyydestä. Yrittäjät osaavat paremmin hinnoitella työtään. Ainakin osa hankeyrityksistä on rekisteröitynyt Metsään palstalle. Hankkeen alkuvaiheessa vaikutti, että tavoitteita ei tulla saavuttamaan. Hankkeen loppuun mennessä tavoitteet on kuitenkin saavutettu todella hyvin. Hankkeen vaikutukset tulevat näkymään vielä hankkeen jälkeinkin. Yrityksiä tulee syntymään myös jatkossa lisää. Hanke käynnistyi oikealla hetkellä, koska kysyntä lisääntyi hankeaikana. Hanke on edistänyt metsuriyrittäjyyttä terveeltä pohjalta, syntyneet yrittäjät ovat tietoisia metsuriyrittäjyyden kannattavuuteen liittyvistä haasteista.